

Lausuntopyyntö Kainuun hyvinvointialueen strategiaan liittyvästä muutosohjelman luonnoksesta

Khall 05.05.2026 § 117
267/11.01.00.03/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Kyllönen Pinja, puh. 044 7255223

Kainuun hyvinvointialue on lähettänyt Kuhmon kaupungille lausuntopyynnön Kainuun hyvinvointialueen strategiaan liittyvästä muutosohjelman luonnoksesta.

Muutosohjelma on hyvinvointialueen strategiaa toteuttava uudistus- ja sopeuttamisohjelma, jossa esitetään keskeiset toimenpiteet strategian toteuttamiseksi. Ohjelma jatkaa ja uudistaa aiempaa järjestämissuunnitelmaa. Muutosohjelman periaatteet ovat hyvinvointialuetason linjauksia, joilla aluevaltuusto ohjaa toimeenpanoa. Muutosohjelma esitetään aluehallituksen käsiteltäväksi ja aluevaltuuston hyväksyttäväksi kesäkuussa.

Valmisteluun liittyy myös henkilöstön ja alueen asukkaiden ja yhteisöjen kuuleminen.

Kainuun hyvinvointialue esittää avoimen lausuntopyynnön valmisteilla olevasta muutosohjelmasta. Kuka tahansa voi esittää lausunnon.

Lausuntopyyntö on esitetty myös Kainuun kunnille, Kainuun liitolle, Kainuun yrittäjät ry:lle sekä alueen järjestökentän yhteistyötä kokoavalle järjestöasiain neuvottelukunnalle jäsenkunnalleen välitettäväksi.

Lausunnot voi esittää 4.5. klo 8 mennessä alla olevasta linkistä avautuvalle lausuntolomakkeelle tai toimittamalla kirjallisen lausunnon hyvinvointialueen kirjaamoon.

<https://response.questback.com/kainuu/k6tcxnorkv>

Kainuun hyvinvointialueen strategiaan liittyvä muutosohjelman luonnos on asian liitteenä.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon ao. lausuntopyyntöön:

Kuhmon kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että hyvinvointialueen strategiatyössä tunnistetaan Kainuun väestökehitys, ikärakenteen muutos sekä harvaan asutun alueen erityispiirteet. Strategiassa esiin nostetut painopisteet – ennaltaehkäisy, varhainen tuki, kotiin vietävät palvelut sekä yhdenvertaisuus – ovat lähtökohtaisesti kannatettavia ja oikeansuuntaisia. Kaupunginhallitus korostaa kuitenkin, että strategian ja muutosohjelman toimeenpanossa on varmistuttava siitä, etteivät käytännön ratkaisut johda alueelliseen tai väestöryhmäkohtaiseen eriarvoistumiseen.

Yhdenvertainen palvelurakenne

Kuhmon kaupunginhallitus viittaa aikaisempaan päätökseensä, jossa se otti kantaa Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintaan kohdistuneisiin muutoksiin. Kaupunginhallitus katsoo, että esitetyt muutokset olisivat toteutuessaan merkinneet kuhmolaisten palvelujen kannalta räikeää heikennystä. Arviointi- ja kuntoutusyksikkö muodostaa keskeisen osan hoidon jatkumoa, erityisesti ikääntyvän väestön palvelutarpeissa, joissa oikea aikainen arviointi ja kuntoutus ehkäisevät raskaampien ja kalliimpien palveluiden tarvetta ja tukevat kotona asumista.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kuhmon yksikön lakkauttaminen olisi johtanut tilanteeseen, jossa palvelurakenne olisi muodostunut epätasapainoiseksi hyvinvointialueen samankokoisten kuntien, kuten Sotkamon ja Suomussalmen, välillä ja jättänyt Kuhmon selvästi heikompaan asemaan palvelujen saatavuudessa. Kaupunki pitää myönteisenä, että alkuperäistä esitystä ei sellaisenaan hyväksytty ja että Kuhmon yksikön toiminnan jatkuminen turvattiin toistaiseksi. Kuhmon kaupunginhallitus kuitenkin katsoo, että Kuhmon palvelutaso arviointi- ja kuntoutusyksikön asioissa tulee olla vastaava kuin Sotkamossa ja Suomussalmella.

Kuhmon kaupunginhallitus pitää välttämättömänä, että hyvinvointialueen hallitus tarkastelee palvelurakennetta ja muutosohjelman toimeenpanoa yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Lisäksi Kuhmon kaupunki korostaa Kainuun hyvinvointialueen strategiassa mainitun VALO:n mukaista toimintatapaa (vastuullisuus, avoimuus, luotettavuus ja oikeudenmukaisuus). Kaupunki korostaa myös, että palvelurakennetta kehitettäessä on huomioitava kunta ja aluekohtaiset tarpeet tasapuolisesti sekä huolehdittava siitä, että ratkaisut tukevat koko hyvinvointialueen asukkaiden yhdenvertaista palvelujen saatavuutta ja inhimillistä kohtelua.

Kuhmon kaupunginhallitus edellyttää, että strategian ja muutosohjelman toimeenpanossa varmistetaan kuhmolaisille kohtuullinen ja saavutettava pääsy perusterveydenhuollon arviointi- ja kuntoutuspalveluihin, palvelujen järjestämistapaa ja asiakasmaksuja arvioidaan yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä asiakkaan kannalta pitkiä ja kuormittavia siirtoja vältetään. Lisäksi kaupunginhallitus korostaa tiiviin ja avoimen yhteistyön merkitystä hyvinvointialueen ja kuntien välillä strategian jatkotyössä ja toimeenpanossa.

Ennaltaehkäisevän toiminnan kehittäminen

Kuhmon kaupunginhallitus on yhtä mieltä siitä, että ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, hyvinvoinnin edistämiseen ja terveyserojen kaventamiseen tarvitaan panostuksia pitkän aikavälin kustannusten hillitsemiseksi. Varhainen tunnistaminen, puuttuminen ja tuki etenkin äitiys- ja lastenneuvolatoiminnassa sekä opiskeluhuollossa tuovat vaikutuksia ja vaikuttavuutta tulevaisuuteen laajoissa väestöryhmissä. Neuvolapalveluissa ja opiskeluhuollossa on mahdollisuus tavoittaa koko kainuulainen lasten, nuorten ja lapsiperheiden väestö. Siksi onkin tärkeää ylläpitää ammattitaitoinen, riittävä resurssi neuvola- ja opiskeluhuollon palveluissa kaikissa Kainuun kunnissa.

Myös tarpeen tunnistaminen työikäisen väestön ennaltaehkäisevän ohjauksen ja tuen toimenpiteissä, sekä palveluketjujen kehittämisessä tulee edelleen kehittyä.

Ennaltaehkäisevään työhön tulee ohjata resursseja ja osaamista. Palveluketjujen rakenteiden tulisi ottaa huomioon myös kuntien ja 3. sektorin palvelutarjonta etenkin siirryttäessä korjaavista ylläpitäviin toimenpiteisiin. Ylläpitävien ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tarve korostuu muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa alueellinen työvoima vähenee ja eläköityneiden osuus väestöstä kasvaa.

Kuhmon kaupunginhallitus pitää tärkeänä ennaltaehkäisevien ja hyvinvointia ylläpitävien käytännön toimenpiteiden edelleen kehittämisen ja valtakunnallisesti hyväksi havaittujen, vaikuttavien käytänteiden jalkauttamisen Kainuuseen. Suositusten, sekä varhaisen puuttumisen puheeksi otto tulisi kuulua aiempaa useammin matalalla kynnyksellä terveyden- ja sosiaalihuollon asiakaskohtaamisiin. Muun muassa elintapaohjauksen palveluketjun sekä muiden hyvinvointireseptien/-läheteiden toimintamallien kehittämisen sujuvaksi käytännön toiminnaksi Kainuun alueella, huomioiden myös kuntien ja 3. sektorin mahdollisuudet palvelujen tuottajina. Sote-henkilöstöllä on mahdollisuus tavoittaa alueen aikuisväestöä huomattavasti laajemmin kuin kuntien henkilöstöllä.

Kuhmon kaupunginhallitus pitää hyvänä strategisena valintana tiivistä yhteistyötä ja kumppanuutta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Kuntien, hyvinvointialueen, oppilaitosten, elinkeinoelämän ja yhdistysten moniammatillinen ja -toimijainen resurssien yhteiskäyttö kasvattaa alueellisia mahdollisuuksia vähenevien resurssien toimintaympäristössä.

Digitaaliset palvelut

Kuhmon kaupunginhallitus kiinnittää huomiota, että strategiassa korostuu digitaalisten palveluiden ja hoitoketjujen osuus. Tiukentuvan talous- ja henkilöstöressurssin myötä toimintojen uudistaminen, kehittäminen ja tehostaminen on ymmärrettävää.

On kuitenkin huomattava, että kainuulaisessa väestössä, etenkin ikääntyneissä, on vielä paljon henkilöitä, joilta digiosaaminen puuttuu kokonaan tai digilaitteiden käyttö on epävarmaa. Myöskään laitteiston ja nettiyhteyksien osalta ei kaikilla ole riittäviä valmiuksia. Kuhmon kaupunginhallitus on huolissaan myös tältä osin kainuulaisten yhdenvertaisesta kohtelusta. Lisäksi Kuhmon kaupunginhallitus edellyttää, että digitaalisten palveluiden kriisinkestävyyteen kiinnitetään huomiota.

Arjen turvallisuus

Kuhmon kaupunki on kokenut yhteistyön Kainuun pelastuslaitoksen kanssa toimivaksi mm. koulujen ja oppilaitosten sekä tapahtumien ja työryhmien osalta. Kaupungin toiveena on, että yhteistyö säilyy ja se mahdollistetaan myös tulevaisuudessa.

Tiedolla johtaminen

Kuhmon kaupunginhallitus toteaa, että painopisteiden valinnassa ja palveluympäristön kehittämisessä tiedolla johtamiseen ja ennakkoarvioitusten arviointiin perustuva päätöksenteko on tärkeää. Henkilöstön ja kentän kokemustieto on lisäksi konkreettinen tuki johtamiselle. Toimiva yhdyspintarakenne edesauttaa ajantasaisen tiedon kulkua eri organisaatioiden

välillä ja yhteisten tavoitteiden laadinnassa kainuulaisen väestön hyväksi. Päätöksenteossa ja valinnoissa on huomioitava myös kainuulaisten laaja-alainen vaikuttamismahdollisuus osallisuuden keinoin, sekä heitä arvostava, inhimillinen kohtelu.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.